

Forskning

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av ett motionsyrkande om utvärdering av forskning och innovation. Regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att lämna förslag om ett system för utvärdering av statliga investeringar i forskning, utveckling och innovation.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om forskning främst med hänvisning till gällande rätt, pågående arbeten och planerade åtgärder.

Motionerna tar upp frågor om bl.a. mål för forskningspolitiken, forskningsfinansiering, villkor för doktorander och forskare, särskilda forskningssatsningar, riktad fördelning av forskningsanslag, forskningsinfrastruktur och innovationer.

I betänkandet finns 26 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 70 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17 och 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Utskottets överväganden.....	8
Mål samt uppföljning och utvärdering	8
Forskningsfinansiering	13
EU:s ramprogram för forskning	15
Doktorander och forskare	16
Särskilda forskningssatsningar	19
Riktad fördelning av forskningsanslag m.m.	26
Forskningsinfrastruktur och innovationer.....	29
Reservationer	34
1. Utbildnings- och forskningspolitiken, punkt 1 (M, C, L, KD)	34
2. Forskningsfinansiering, punkt 3 (M)	34
3. Sveriges andel av beviljade EU-medel för forskning, punkt 4 (M, C, L, KD).....	35
4. Inriktning på EU:s forskningsprogram, punkt 5 (M)	36
5. Inriktning på EU:s forskningsprogram, punkt 5 (SD).....	36
6. Meriteringsanställningar, punkt 6 (M, C, L, KD)	37
7. Karriärvägar och meritering för forskare inom högskolan, punkt 7 (C)	37
8. Studiefinansiering och villkor för doktorander, punkt 8 (V)	38
9. Studiefinansiering och villkor för doktorander, punkt 8 (KD)	39
10. Medicinsk forskning m.m., punkt 9 (M).....	40
11. Medicinsk forskning m.m., punkt 9 (SD)	41
12. Medicinsk forskning m.m., punkt 9 (C).....	41
13. Medicinsk forskning m.m., punkt 9 (KD)	42
14. Rymdfrågor, punkt 10 (M)	43
15. Rymdfrågor, punkt 10 (KD)	44
16. Jämställdhet i forskning m.m., punkt 11 (SD)	44
17. Jämställdhet i forskning m.m., punkt 11 (C)	45
18. Jämställdhet i forskning m.m., punkt 11 (V)	46
19. Särskilda forskningsområden m.m., punkt 12 (M)	46
20. Särskilda forskningsområden m.m., punkt 12 (SD).....	47
21. Särskilda forskningsområden m.m., punkt 12 (L)	48
22. Särskilda forskningsområden m.m., punkt 12 (KD)	49
23. Forskningsinfrastruktur, punkt 13 (M)	49
24. Forskningsinfrastruktur, punkt 13 (SD).....	50
25. Innovationer, punkt 14 (M)	51
26. Innovationer, punkt 14 (L).....	52
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	53
Motion från allmänna motionstiden 2016/17	53
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	53

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utbildnings- och forskningspolitiken

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 och

2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkandena 1 och 6.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

2. Utredning om utvärdering av forskning och innovation

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att lämna förslag om ett system för utvärdering av statliga investeringar i forskning, utveckling och innovation och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 4.

3. Forskningsfinansiering

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1307 av Thomas Finnborg (M),

2017/18:1313 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 2 (M)

4. Sveriges andel av beviljade EU-medel för forskning

Riksdagen avslår motion

2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 5.

Reservation 3 (M, C, L, KD)

5. Inriktning på EU:s forskningsprogram

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2 och

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 4 (M)

Reservation 5 (SD)

6. Meriteringsanställningar

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och

2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 7.

Reservation 6 (M, C, L, KD)

7. Karriärvägar och meritering för forskare inom högskolan

Riksdagen avslår motionen

2017/18:3760 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 2, 3 och 10.

*Reservation 7 (C)***8. Studiefinansiering och villkor för doktorander**

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 4 och

2017/18:3601 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 55.

*Reservation 8 (V)**Reservation 9 (KD)***9. Medicinsk forskning m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:282 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4,

2017/18:862 av Veronica Lindholm m.fl. (S),

2017/18:913 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4,

2017/18:1267 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),

2017/18:1764 av Finn Bengtsson (M),

2017/18:1856 av Hans Ekström (S),

2017/18:2038 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,

2017/18:2142 av Johanna Haraldsson (S),

2017/18:2237 av Finn Bengtsson (M),

2017/18:2613 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3,

2017/18:2706 av Jenny Petersson (M),

2017/18:3407 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 75,

2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 22 och

2017/18:3853 av Pernilla Stålhammar och Maria Andersson Willner (MP, S).

*Reservation 10 (M)**Reservation 11 (SD)**Reservation 12 (C)**Reservation 13 (KD)***10. Rymdfrågor**

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:29 av Mathias Sundin (L),

2017/18:2955 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M),

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 11 och

2017/18:3827 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 42.

*Reservation 14 (M)**Reservation 15 (KD)*

11. Jämställdhet i forskning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:387 av Jan Ericson (M),

2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 8,

2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 2 och

2017/18:3789 av Annika Qarlssoon m.fl. (C) yrkande 19.

Reservation 16 (SD)

Reservation 17 (C)

Reservation 18 (V)

12. Särskilda forskningsområden m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:203 av Edward Riedl (M),

2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,

2017/18:684 av Emilia Töyrä (S),

2017/18:1506 av Margareta Larsson (-) yrkandena 1 och 2,

2017/18:1732 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 1,

2017/18:1827 av Laila Naraghi och Krister Örnfjäder (båda S),

2017/18:1943 av Hans Wallmark (M),

2017/18:2112 av Annika Lillemets m.fl. (MP),

2017/18:3358 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,

2017/18:3429 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 11 och

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 5.

Reservation 19 (M)

Reservation 20 (SD)

Reservation 21 (L)

Reservation 22 (KD)

13. Forskningsinfrastruktur

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2520 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 6,

2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9,

2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5,

2017/18:2003 av Erik Ottoson (M) yrkande 1,

2017/18:2459 av Jan R Andersson (M),

2017/18:3228 av Michael Svensson (M) och

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 6 och 7.

Reservation 23 (M)

Reservation 24 (SD)

14. Innovationer

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:151 av Said Abdu (L) yrkande 5,

2017/18:3417 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 2 och 3 samt
2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 7.

Reservation 25 (M)

Reservation 26 (L)

Stockholm den 26 april 2018

På utbildningsutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Christer Nylander (L), Erik Bengtzboe (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Håkan Bergman (S), Elisabet Knutsson (MP), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvist (SD), Daniel Riazat (V), Annika Eclund (KD), Roza Güclü Hedin (S), Ida Drougge (M), Fredrik Christensson (C) och Hanif Bali (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande 66 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17 och 2017/18. Motionerna tar upp frågor om bl.a. mål för forskningspolitiken, forskningsfinansiering, villkor för doktorander och forskare, särskilda forskningssatsningar, riktad fördelning av forskningsanslag, forskningsinfrastruktur och innovationer.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Mål samt uppföljning och utvärdering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att lämna förslag om ett system för utvärdering av statliga investeringar i forskning, utveckling och innovation.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om mål för utbildnings- och forskningspolitiken och nationella forskningsprogramms relation till EU:s forskningsprogram.

Jämför reservation 1 (M, C, L, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 1 anför man att det övergripande målet för utbildnings- och forskningspolitiken bör vara att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation, där utbildning, forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och effektivitet samt bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft. Samma förslag lämnas i partimotion 2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1.

I kommittémotion 2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 4 föreslås att en utredning tillsätts med uppdrag att lämna förslag om hur statliga investeringar i forskning, utveckling och innovation kan utvärderas. Enligt motionärerna saknar Sverige ett system för en samlad och oberoende analys av vilka resultat och effekter som statliga investeringar på dessa områden har.

I kommittémotion 2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 6 föreslås att de svenska forskningsprogrammen ska gå omlott med EU:s program och därmed bli sjuåriga. På så sätt skulle svenska forskningssatsningar kunna koordineras med satsningar inom EU, enligt motionärerna.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Mål och delmål

I forskningspropositionen 2016 (prop. 2016/17: 50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft) föreslog regeringen ett nytt mål för forskningspolitiken: Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där

högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt.

Regeringen pekade vidare ut följande uppföljningsbara delmål för den kommande tioårsperioden:

- Sverige ska vara ett internationellt attraktivt land för investeringar i forskning och utveckling. De offentliga och privata investeringarna i forskning och utveckling bör även fortsatt överskrida EU:s mål.
- En övergripande kvalitetsförstärkning av forskningen ska ske och jämställdheten ska öka.
- Samverkan och samhällspåverkan ska öka.

Riksdagen ställde sig bakom de föreslagna målen (bet. 2016/17:UbU12, rskr. 2016/17:208).

Längd på forskningsprogram

I den nämnda propositionen föreslog regeringen också att nationella tioåriga forskningsprogram borde inrättas. Därigenom skulle det skapas förutsättningar för forskningen att medverka i att lösa samhällsutmaningar, för tvärvetenskaplig och tvärsektoriell samverkan såväl som samband mellan forskning och utbildning. För att programmen skulle kunna skapa långsiktiga planeringsförutsättningar borde programmen vara tioåriga, enligt regeringen.

Uppdrag om uppföljning och utvärdering av forskning

I forskningspropositionen 2016 angav regeringen vidare att det är viktigt att följa upp hur målen för tioårsperioden uppfylls och att regeringen därför skulle ge berörda myndigheter i uppdrag att följa upp hur svensk forskning på nationell nivå utvecklas i förhållande till regeringens mål och omvärlden. Vetenskapsrådet (VR) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) fick därefter i uppdrag i sina respektive regleringsbrev att tillsammans utveckla indikatorer för uppföljning utifrån den forskningspolitiska propositionens mål. UKÄ fick vidare i uppgift att vidareutveckla det nationella systemet för kvalitetssäkring så att det även omfattar kvalitetssäkring av forskning. Myndigheten fick även i uppdrag, tillsammans med Vetenskapsrådet, att lämna förslag på hur olika myndigheters uppföljningar och utvärderingar av verksamheter vid lärosäten kan samordnas.

Redovisning av uppdrag om uppföljning och utvärdering av forskning

Ovanstående uppdrag redovisades i början av april 2018.¹ När det gäller redovisningen av det uppdrag som avser förslag på indikatorer anger VR och

¹ Redovisning av regeringsuppdrag att utveckla uppföljning av svensk forskning. (Vetenskapsrådet), Kvalitetssäkring av forskning. Rapportering av ett regeringsuppdrag. (UKÄ), Samordning av uppföljning och utvärdering. Rapportering av ett regeringsuppdrag. (UKÄ).

UKÄ att de föreslagna indikatorerna för forskning och utveckling (FoU) är utformade för att värdera hur svensk forskning sammantaget når Sveriges tre delmål för forskningspolitiken. En utgångspunkt för valet av indikatorer har varit att de så långt som möjligt ska möjliggöra jämförelser över tid och med andra länder. Helst ska de också vara sådana som redan används av olika aktörer för att inte skapa behov av ytterligare inrapportering av data från lärosätena. Myndigheterna för vidare en diskussion om hur användbara FoU-indikatorerna är. Vikten av komplement till främst beskrivande indikatorer lyfts fram, t.ex. sådana fördjupade kunskapsanalyser som genomförs av olika aktörer inom det svenska forskningssystemet.

I UKÄ:s redovisning lämnas ett antal bedömningar om hur det nationella kvalitetssäkringssystemet behöver anpassas utifrån myndighetens nya uppgift att kvalitetssäkra forskningen. Myndigheten menar att kvalitetssäkring av forskning bör inkluderas i den del av det nationella kvalitetssäkringssystemet som avser granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete. UKÄ anger vidare att delar av forskningens kvalitetssäkring kan vara föremål för en tematisk utvärdering, men att detta behöver utredas vidare. Slutligen anser UKÄ att forskning redan i dag granskas i tillräcklig omfattning i de delar av kvalitetssäkringssystemet som rör myndighetens examentillståndsprovning respektive utbildningsutvärdering.

I myndigheternas gemensamma redovisning av hur man kan samordna uppföljning och utvärdering föreslås bl.a. att UKÄ får i uppdrag att upprätta och samordna ett nätverk mellan berörda myndigheter som utvärderar och följer upp forskning och utbildning. UKÄ och VR ska vidare i ökad grad samråda om myndigheternas uppföljnings- och analysverksamhet liksom om den utvärderingsverksamhet myndigheterna bedriver. I rapporten ges bl.a. en översikt över vilken typ av uppföljning och utvärdering som görs av forskningen i dag och vilka som utför den.

Analys och utvärdering av stöd till innovation

I regeringens skrivelse till riksdagen (skr. 2016/17:79) med anledning av Riksrevisionens granskning av statligt stöd till innovation och företagande tas bl.a. frågan upp om utvärdering och analysmetoder av stöd till innovation. Regeringen anger i skrivelsen att den avser att följa Riksrevisionens rekommendation att utveckla arbetet med utvärderingar och analysmetoder. Vidare menar regeringen att förbättrade utvärderingar kan skapa bättre förutsättningar för helhetsanalyser av effekter av satsningar. Näringsutskottet behandlade regeringens skrivelse i mars 2017 (bet. 2016/17:NU11). Riksdagen beslöt därefter att lägga skrivelsen till handlingarna (rskr. 2016/17:193).

Regeringen har därefter gett Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) i uppdrag att lämna förslag på hur utveckling kan ske av tillämpningen av metoder och modeller för analyser och utvärderingar av offentliga insatser för hållbar tillväxt, strukturomvandling

och ekonomisk förnyelse, på såväl nationell som regional och lokal nivå (N2017/04366/A, N2016/06470/FF delvis). Tillväxtanalys ska i arbetet med uppdraget samarbeta med Verket för innovationssystem (Vinnova), Statens energimyndighet, Tillväxtverket och andra berörda aktörer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 juni 2018. Vidare har berörda myndigheter (Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Vinnova) i sina regleringsbrev fått i uppdrag att redovisa hur samverkan mellan myndigheterna ska utvecklas för att ta till vara synergier och för att undvika överlappningar i myndigheternas verksamheter.

Utskottets ställningstagande

Mål för utbildnings- och forskningspolitiken

Inledningsvis vill utskottet understryka vikten av att Sverige är en ledande kunskapsnation. Utbildning, forskning och innovation bidrar till kunskap om oss själva och vår omvärld liksom till vårt välbefinnande och samhällets utveckling. Sverige har under lång tid investerat i utbildning, forskning och innovation. De fortsatta strävanden och investeringar som görs inom dessa områden syftar ytterst till att främja en fortsatt god utveckling, på grundval av forskningsbaserad kunskap.

När det gäller frågan om övergripande mål för utbildnings- och forskningspolitiken vill utskottet påminna om att denna fråga togs upp vid behandlingen av den forskningspolitiska propositionen våren 2017 (prop. 2016/17:50, bet. 2016/17:UbU12, rskr. 2016/17:208). Utskottet välkomnade då regeringens nya mål och den skärpning av målformuleringen som det nya målet innebar. Utskottet var också positivt till att även den högre utbildningen omfattas av målet. Utskottet har ingen annan uppfattning i frågan nu och avstyrker därmed motionerna 2017/18:3041 (L, M, C, KD) yrkande 1 och 2017/18:474 (L) yrkande 1.

Längd på forskningsprogram

Även frågan om att anpassa svenska forskningsprogram till EU:s i längd och inriktning har behandlats tidigare av utskottet, senast i ovan nämnda betänkande om den forskningspolitiska propositionen. Utskottet anser nu liksom vid den tidigare behandlingen att den statliga forskningspolitiken bör ha ett tioårigt perspektiv. Utskottet menar också att det genom beslutade svenska forskningssatsningar finns goda möjligheter för utökade internationella samarbeten och förstärkt svenskt deltagande i de europeiska forskningsprogrammen. Utskottet ser därför ingen anledning till att förändra den svenska forskningspolitiken i den riktning som motionärerna efterfrågar. Därmed avstyrks motion 2017/18:3041(L, M, C, KD) yrkande 6.

System för analys, uppföljning och utvärdering

När det gäller frågan om utvärdering av statliga investeringar i forskning, utveckling och innovation och avsaknaden av ett system i Sverige för en analys av resultat och effekter av statliga investeringar vill utskottet anföra följande. Utskottet behandlade liknande yrkanden i samband med beredningen av den forskningspolitiska propositionen 2017. Utskottet konstaterade då att regeringen i den forskningspolitiska propositionen (prop. 2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft) betonade vikten av uppföljning och utvärdering av forskning och aviserade att berörda myndigheter skulle få i uppdrag att utveckla arbetet med detta. Utskottet uttalade att det därmed fanns goda förutsättningar för en utveckling av arbetet med att följa upp och utvärdera forskningen. När det gällde frågan om bedömningar av innovationsinsatser menade utskottet att det även inom detta område fanns förutsättningar till utveckling, bl.a. utifrån förslag till åtgärder om förbättrad analys och utvärdering som regeringen hade presenterat i en skrivelse (skr. 2016/17:79) med anledning av Riksrevisionens granskning av statligt stöd till innovation och företagande.

Utskottet kan nu konstatera att de båda myndigheterna VR och UKÄ har haft ett flertal uppdrag som tar sikte på arbetet med att utveckla uppföljning och utvärdering av forskning och att uppdragen nyligen redovisats. När det handlar om åtgärder för att utveckla arbetet med uppföljning och utvärdering av statligt stöd till innovation och företagande kan utskottet konstatera att regeringen har gett Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) i uppdrag att utveckla detta arbete och att uppdraget ska slutrapporteras i juni 2018 samt att berörda myndigheter har fått i uppgift att också ha ett mer övergripande perspektiv i sina stödverksamheter.

Utskottet menar att det är positivt att regeringen har vidtagit ett antal åtgärder i syfte att utveckla uppföljningen och utvärderingen av forskning, utveckling och innovation. VR och UKÄ har nyligen lämnat förslag om hur kvalitetssäkringssystemet ska omfatta forskning, vilka indikatorer som kan användas för att belysa i vad mån forskningspolitikens delmål uppfylls samt hur myndigheters uppföljning och utvärdering av forskning i större utsträckning kan samordnas. Myndigheten Tillväxtanalys kommer till sommaren att lämna utvecklingsförslag om uppföljning och utvärdering av främst stöd och insatser för att främja innovation och företagande.

Uppföljning och utvärdering av forskning görs i dag av flera aktörer. Genom de aktuella förslagen, och behandlingen av dessa, kan arbetet också på flera sätt komma att utvecklas och förbättras. Utskottet anser emellertid att det är angeläget med ett ökat fokus i arbetet med att utveckla uppföljningen och utvärderingen på området. Utskottet menar därför att det finns anledning att se över om Sverige skulle vara betjänt av ett system som möjliggör en mer samlad och oberoende analys av resultat och effekter av statliga investeringar i forskning, utveckling och innovation. Enligt utskottets mening bör frågan om hur Sverige kan inrätta och organisera ett sådant system ses över i särskild ordning. Utskottet anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning med

uppdrag att lämna förslag om ett system för utvärdering av statliga investeringar i forskning, utveckling och innovation. Utskottet föreslår att riksdagen tillkännager detta för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motion 2017/18:3041 (L, M, C, KD) yrkande 4.

Forskningsfinansiering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om forskningsfinansiering.
Jämför reservation 2 (M).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 framförs att antalet forskningsfinansiärer behöver konsolideras. Detta skulle innebära färre men större forskningsprogram med mer omfattande finansiering av prioriterade projekt.

I motion 2017/18:1307 av Thomas Finnborg (M) föreslås att en ny forskningsfinansiär för geriatrisk och gerontologisk forskning inrättas.

I motion 2017/18:1313 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 begärs att en utredning tillsätts med syftet att kartlägga den svenska statliga forskningsfinansieringen och föreslå alternativ för att öka innovation och mångfald i forskningen. I yrkande 2 begärs en översyn av den statliga myndighetsstrukturen för forskningsfinansiering.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

I Vetenskapsrådets rapport Forskningsbarometern 2017 från juni 2017 ges en beskrivning av hela det svenska FoU-systemet i jämförelse med ett urval länder och en fördjupad bild av forskningen inom universitets- och högskolesektorn.

Forskning och utveckling bedrivs inom alla samhällssektorer. Totalt uppgick utgifterna för FoU i Sverige 2015 till 137,1 miljarder kronor. Den största finansiären av den FoU som utförs inom Sveriges gränser är företagssektorn som står för 58 procent av den totala finansiella volymen. Företagssektorn är också den största utföraren av FoU. Offentlig sektor står för 27 procent, eller 36,7 miljarder kronor, av den totala finansieringen av FoU. Av dem går tre fjärdedelar, ca 29 miljarder kronor, till högskolesektorn, dels som direkta anslag, dels via myndigheter, forskningsråd och andra organisationer. Den resterande finansieringen kommer från utländska finansiärer, 12 procent, och inhemska privata icke-vinstdrivande organisationer, 3 procent.

I budgetpropositionen för 2018 redovisas omfattningen av fördelningen av forskningsmedel från olika forskningsfinansiärer för 2017 liksom vilka

satsningar som omfattas. Riksdagen har fattat beslut om medel för 2018 för de nationella forskningsprogrammen och andra satsningar som beskrivs i den forskningspolitiska propositionen (prop. 2016/17:UbU12) liksom medel till aktuella forskningsfinansiärer. Riksdagen har vidare beslutat om bemyndiganden för forskningsmyndigheter för fleråriga bidrag med hänvisning till projektåtaganden som sträcker sig över längre tid (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125).

I direktivet till Styr- och resursutredningen (dir. 2017:46) uppmärksammas bl.a. frågan om forskningens finansiering. Finansieringsformerna direkta anslag och externa medel kompletterar varandra och kan många gånger användas för samma ändamål. Om detta är ett ändamålsenligt system eller om det finns anledning att tydligare peka ut vad respektive resurs får användas till bör enligt direktivet undersökas. Vidare påpekas att det är angeläget att de forskningssatsningar som görs ger långsiktiga resultat och leder till ett effektivt resursutnyttjande och att det därför är viktigt med en väl fungerande samverkan dels mellan lärosäten och forskningsfinansiärer, dels mellan forskningsfinansiärer. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 18 december 2018.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att riksdagen i mars 2017 biföll regeringens forskningspolitiska proposition Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft. I propositionen lämnades förslag om forskningspolitikens inriktning i ett tioårsperspektiv, med ett särskilt fokus på satsningar de närmaste åren. Vid behandlingen av budgetpropositionen för 2018 beslutade riksdagen om medel utifrån denna inriktning. Utskottet konstaterar att frågan om lärosätenas forskningsfinansiering i vid bemärkelse ingår i den pågående Styr- och resursutredningens uppdrag och att det finns anledning att invänta utredningens förslag i detta avseende. Därmed avstyrks motionerna 2017/18:1307 (M), 2017/18:1313 (KD) yrkandena 1 och 2 samt 2017/18:3356 (M) yrkande 2.

EU:s ramprogram för forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om inriktningen på EU:s forskningsprogram och Sveriges andel av beviljade EU-medel för forskning.

Jämför reservation 3 (M, C, L, KD), 4 (M) och 5 (SD).

Motioner

I kommittémotion 2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 5 framhålls vikten av att vidta åtgärder för att Sverige ska öka sin andel av beviljade medel från EU:s forsknings- och partnerskapsprogram.

I kommittémotion 2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 begärs att regeringen ska ta fram en handlingsplan för att tidigt kunna påverka kommande ramprogram inom EU. Syftet ska vara att i högre grad påverka inriktningen samt att öka andelen forskningsmedel som går till Sverige.

I kommittémotion 2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2 efterfrågas att Sverige ska verka för att EU satsar mer renodlat på den bästa forskningen, utvecklingen och innovationen.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

EU:s ramprogram för forskning och innovation för perioden 2014–2020, Horisont 2020, som även omfattar Euratom (kärnforskning) och Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT), är EU:s åttonde ramprogram. Inför kommissionens förslag till det åttonde ramprogrammet hade utbildningsutskottet överläggningar med regeringen. Utskottet granskade också kommissionens grönbok om ett ramverk för EU:s forskningsfinansiering och subsidiaritetsprövade förslagen om Horisont 2020.

Under det förra ramprogrammet (FP7, som var i kraft åren 2007–2013) var Sverige ett av de tio mest framgångsrika länderna, och svenska organisationer beviljades totalt ca 1,7 miljarder euro under perioden, vilket motsvarar ungefär 4 procent av ramprogrammets beviljade medel. I den senaste samlade lägesrapporten från Vinnova, som inkluderar data som EU-kommissionen presenterade i februari 2017, visas att Sverige återfinns bland de tio mest framgångsrika länderna i det nuvarande ramprogrammet, Horisont 2020 (Årsbok 2016. Vinnova).

Utskottet har under innevarande riksmöte haft överläggningar med regeringen om utkast till rådsslutsatser om den preliminära utvärderingen av Horisont 2020, om regeringens inspel inför det kommande ramprogrammet och om ansatsen till målinriktade insatser i ramprogrammet (prot. 2017/18:1 9 §, 2017/18:5 2 § och 2017/18:10 3 och 4 §§). Kommissionens förslag till

nästa fleråriga forskningsramprogram väntas till sommaren 2018, i anslutning till förslag om nästa EU-budget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka betydelsen av att Sverige i hög utsträckning tar del av EU:s forskningsmedel och kan konstatera att utvecklingen i detta avseende har varit positiv. Utskottet har genom de överläggningar med regeringen som hittills har genomförts fått information om EU:s och regeringens arbete inför kommande ramprogramms inriktning och innehåll. Utskottet har också lämnat synpunkter om detta och kommer även framöver att delta i beslutsprocessen. Utskottet ser därför ingen anledning att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena om inriktningen på EU:s forskningsprogram och Sveriges andel av beviljade EU-medel för forskning. Därmed avstyrks motionerna 2017/18:909 (SD) yrkande 2, 2017/18:3041 (L, M, C, KD) yrkande 5 och 2017/18:3356 (M) yrkande 4.

Doktorander och forskare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om villkoren för doktorander, meriteringsanställningar i högskolan samt karriärvägar och meritering i högskolan.

Jämför reservation 6 (M, C, L, KD), 7 (C), 8 (V) och 9 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 7 efterfrågas möjligheten till att alla meriteringsanställningar ska ge rätt till prövning för tillsvidareanställning vid lärosäten. I partimotion 2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 lämnas en likalydande begäran.

I kommittémotion 2017/18:3760 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 2 framhålls vikten av tryggare anställningsformer för forskare och att tydligare karriärvägar för unga forskare utarbetas. I yrkande 3 föreslås att det ska bli mer förtjänstfullt för forskare att gå mellan akademien och näringslivet. I yrkande 10 föreslås att lärosätena själva ska få bestämma hur icke-akademiska meriter ska jämföras med akademiska meriter i samband med lärosätetsanställningar.

I kommittémotion 2017/18:3601 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 55 begärs att kvalificerade sökande som själva kan svara för sin försörjning ska ges möjlighet att antas som doktorander.

I kommittémotion 2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 4 begärs ändringar i högskoleförordningen (1993:100) i syfte att öka

anställningstryggheten för doktorander. Motionärerna menar att det bör sättas en övre tidsgräns för hur länge någon kan vara tidsbegränsat anställd hos samma arbetsgivare.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Forskarkarriärutredningen överlämnade sitt betänkande, Trygghet och attraktivitet – en forskarkarriär för framtiden (SOU 2016:29), i mars 2016. Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet. Regeringen behandlade vissa av utredningens frågor i den senaste forskningspolitiska propositionen (prop. 2016/17:50). I propositionen angav regeringen bl.a. att meriteringsanställningen behöver bli mer enhetligt reglerad i vissa grundläggande avseenden. Regeringen ansåg även att meriteringsanställningar bör utlysas i öppen konkurrens nationellt, och så långt som möjligt även internationellt, då det är angeläget att främja mobilitet mellan lärosäten men även mellan lärosäten och andra samhällssektorer. Vidare menade regeringen att visstidsanställningarna i högskolan bör minska. Regeringen aviserade att den avsåg att ge en relevant myndighet i uppdrag att följa upp stipendiefinansierade doktorander, meriteringsanställningar, visstidsanställningar och mobiliteten i högskolan. UKÄ har i regleringsbrevet för 2018 fått i uppdrag att utveckla uppföljningen av dessa frågor. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2018.

Ett antal aktuella bestämmelser i högskoleförordningen har ändrats i enlighet med Forskarkarriärutredningens förslag och regeringens ställningstagande i dessa frågor (se nedan).

Anställning som doktorand

Doktorander är studenter som är antagna till och bedriver högskoleutbildning på forskarnivå (1 kap. 4 § högskoleförordningen [1993:100]). Anställning som doktorand är en tidsbegränsad anställningsform som regleras i 5 kap. högskoleförordningen. Universitet och högskolor får ha särskilda anställningar för doktorander för att dessa ska genomföra sin utbildning på forskarnivå (5 kap. 1 §). Det är bara den som antas eller redan har antagits till en utbildning på forskarnivå vid en högskola som får anställas som doktorand (5 kap. 3 §). En anställning som doktorand gäller tills vidare, dock längst till en viss tidpunkt och aldrig för längre tid än ett år efter avlagd doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen. Den första anställningen får gälla högst ett år, och anställningen får förnyas med högst två år i taget. En person får vara anställd som doktorand under sammanlagt högst åtta år (5 kap. 7 §).

Doktorander med annan finansiering

I 7 kap. 36 § högskoleförordningen (1993:100) föreskrivs att högskolan bara får anta sökande som anställs som doktorand till utbildning på forskarnivå. Högskolan får dock anta en sökande som har någon annan form av

studiefinansiering. Detta gäller om högskolan bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år när det gäller licentiatexamen eller konstnärlig licentiatexamen och åtta år när det gäller doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen (SFS 2017:284).

Anställning för meritering

I 4 kap. högskoleförordningen (1993:100) finns bestämmelser om meritering. I 12 a (SFS 2017:844) och 12 b §§ anges att en biträdande lektor får anställas tills vidare, dock längst under en tid på minst fyra och högst sex år som bestämts av högskolan före anställningen. Syftet med anställningen är att läraren ska ges möjlighet att utveckla sin självständighet som forskare och meritera sig såväl vetenskapligt som pedagogiskt för att uppfylla kraven på behörighet för en anställning som lektor. I fråga om anställningen gäller i övrigt lagen (1982:80) om anställningsskydd, förkortad LAS.

Enligt 4 a § högskoleförordningen är den som har som har avlagt doktorsexamen eller har uppnått motsvarande vetenskapliga kompetens behörig att anställas som biträdande lektor. Främst bör den komma i fråga som har avlagt doktorsexamen eller har nått motsvarande kompetens högst fem år före ansökningstidens utgång. Varje högskola bestämmer själv vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid anställning av en biträdande lektor (SFS 2017:844).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att det måste finnas attraktiva karriärvägar, trygga anställningsvillkor och tydliga kriterier för tillsvidareanställning för att fler framstående unga forskare ska välja en fortsatt karriär inom högskolan. Utskottet vill uppmärksamma att utbildningsbidraget för doktorander, som gav ett sämre socialt skydd än en anställning som doktorand, nu har avskaffats. Likaså har det införts en ny form av meriteringsanställning, biträdande lektor. Meriteringen är en viktig fas i forskarkarriären. Syftet är att en biträdande lektor ska ges möjlighet att meritera sig vetenskapligt och pedagogiskt för att sedan kunna söka och få en tillsvidareanställning som lektor. Enligt utskottets mening bidrar de ändringar som gjorts i relevanta bestämmelser till en positiv utveckling av doktoranders och forskares anställningsförhållanden och skapar en attraktiv och mer förutsägbar karriärväg.

Utskottet har informerats om att Regeringskansliet fortfarande bereder Forskarkarriärutredningens förslag i de delar som ännu inte har behandlats.

I samband med behandlingen av den forskningspolitiska propositionen välkomnade utskottet regeringens beslut att följa upp bl.a. visstidsanställningarna i högskolan, meriteringsanställningarna och mobiliteten i högskolan för att få underlag inför eventuella överväganden om behov av åtgärder. Utskottet ser med tillfredsställelse på att regeringen har gett UKÄ i uppdrag att följa upp dessa frågor.

Mot bakgrund av förändrad reglering, pågående uppdrag till UKÄ liksom pågående beredning av Forskarkarriärutredningens förslag anser utskottet att det inte finns anledning att föreslå ytterligare åtgärder. Därmed avstyrks motionerna 2017/18:474 (L) yrkande 3, 2017/18:3041 (L, M, C, KD) yrkande 7, 2017/18:3597 (V) yrkande 4 och 2017/18:3760 (C) yrkandena 2, 3 och 10.

När det gäller frågan om antagning av doktorander som själva svarar för sin försörjning kan utskottet konstatera att det av 7 kap. 36 § högskoleförordningen framgår att detta är möjligt. Motionen får därmed anses tillgodosedd, och utskottet avstyrker därmed motion 2017/18:3601 (KD) yrkande 55.

Särskilda forskningsatsningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om satsningar på forskning om antibiotika, klinisk forskning, samverkan och samordning inom medicinsk forskning och innovation, övrig medicinsk forskning, skolforskning och rymdfrågor.

Jämför reservation 10 (M), 11 (SD), 12 (C), 13 (KD), 14 (M) och 15 (KD).

Motionerna

Antibiotika

I kommittémotion 2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 22 framhålls vikten av att främja drivkrafter som gör det lönsamt för läkemedelsbolagen att bedriva antibiotikaforskning.

I motion 2017/18:282 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4 efterfrågas en tydligare styrning av forskningsmedel till antibiotikaforskning.

Klinisk forskning

I motion 2017/18:1764 av Finn Bengtsson (M) framhålls vikten av utbildning och forskning i geriatrisk klinisk farmakologi. Enligt motionären är den evidensbaserade medicinska kunskapen om anpassning av läkemedel till äldres behov inte tillfredsställande.

I motion 2017/18:2237 av Finn Bengtsson (M) uppmärksammas frågan om läkemedelsutprovning på medvetlösa personer. I dag är det inte möjligt att genomföra en sådan utprovning av läkemedel, och det är ett problem som behöver åtgärdas, menar motionären.

I motion 2017/18:2706 av Jenny Petersson (M) föreslås en översyn av hur klimatet för klinisk forskning och läkemedelsprövningar i Sverige kan förbättras.

Samverkan och samordning – medicinsk forskning och innovation

I kommittémotion 2017/18:3407 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1 understryks vikten av att verka för en utvecklad samverkan mellan livsvetenskapsnäringen (life science) och medicintekniknäringen (medtech), akademien och hälso- och sjukvården i syfte att tillgängliggöra forskning.

I kommittémotion 2017/18:913 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4 framhålls behovet av en nationell samordningsfunktion för att fördela resurser och uppdrag till medicinsk innovation och kliniska studier och som kan skapa bryggor mellan sjukvård, akademi och den medicinska industrin.

Övrig medicinsk forskning

I motion 2017/18:1267 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M) understryks att det behövs en riktad satsning på forskning om patienter som lider av s.k. myalgisk encefalomyelit, även kallat kroniskt trötthetssyndrom, eller överkänslig tarm (IBS).

I motion 2017/18:2038 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 framhålls vikten av en satsning på svensk forskning på cannabis- och hampabaserat läkemedel.

I partimotion 2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 75 uppmärksammas behovet av forskning om barn som kommit till genom assisterad befruktning med donerade könsceller.

I motion 2017/18:862 av Veronica Lindholm m.fl. (S) framförs att det finns behov av ytterligare medicinsk forskning för att utveckla nya och bättre sätt att förebygga och behandla psykisk ohälsa.

I motion 2017/18:1856 av Hans Ekström (S) uppmärksammas behovet av utökad forskning om mögel och mögelgifters påverkan på människors hälsa.

I motion 2017/18:2142 av Johanna Haraldsson (S) påpekas att forskning och kunskapsspridning om kvinnors hälsa i samband med graviditet och förlossning behöver förstärkas.

I motion 2017/18:3853 av Pernilla Stålhammar och Maria Andersson Willner (MP, S) föreslås att ett forskningsprogram för patientsäkerhet startas.

Skolforskning

I motion 2017/18:2613 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3 framförs att det behövs mer skolforskning om digital kompetens för lärare.

Rymdfrågor

I kommittémotion 2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 11 efterfrågas ett förslag om en svensk rymdstrategi.

I motion 2017/18:2955 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M) förordas att den svenska rymdlagen (1982:963) bör ses över så att rymdturism kan tillåtas.

I motion 2017/18:29 av Mathias Sundin (L) föreslås att ett antal områden ska ingå i en svensk rymdstrategi, bl.a. frågan om utvecklingen av Esrange.

I kommittémotion 2017/18:3827 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 42 framförs att ett övergripande mål för rymdsäkerhet bör ingå i den aviserade rymdstrategin.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Fördelning av medel till forskning

Fördelning av medel till forskning ska göras på grundval av en vetenskaplig bedömning av forskningen i fråga. Det framgår bl.a. av instruktionerna för Vetenskapsrådet och de övriga forskningsråden. De forskningsfinansierade myndigheterna har till uppgift att i konkurrens mellan forskare och forskargrupper besluta om finansiering av forskning. Det är också möjligt för lärosäten att själva initiera forskning inom forskningsområden inom ramen för sina direkta forskningsanslag.

Riksdagens årliga beslut om statsbudgeten innebär att medel anvisas till olika anslag. Det innebär att riksdagen fastställer de ekonomiska ramarna för olika större forskningsområden. Besluten med anledning av budgetpropositionerna för 2017 och 2018 innebar att riksdagen ställde sig bakom forskningssatsningar på en rad områden som närmare beskrevs i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50, bet. 2016/17:UbU12, rskr. 2016/17:208).

Forskningspropositionen 2016

I proposition 2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft, som regeringen lämnade till riksdagen i november 2016, presenterade regeringen sin syn på forskningspolitikens inriktning i ett tioårigt perspektiv, med ett särskilt fokus på satsningar 2017–2020. Regeringen angav att en utgångspunkt för forskningspolitiken är att värna den fria forskningen samtidigt som forskningspolitiken svarar mot globala och nationella samhällsutmaningar. Prioriterade utmaningar är klimat och miljö, hälsa, ökad digitalisering, ett hållbart samhälle och förbättrade kunskapsresultat i det svenska skol- och utbildningssystemet. Forskningssatsningarna som presenterades avsåg dels långsiktiga nationella forskningsprogram som utgår från de utpekade samhällsutmaningarna, dels vissa särskilda forskningssatsningar.

Antibiotikaresistens

Regeringen fattade under våren 2016 beslut om en ny nationell strategi för arbetet mot antibiotikaresistens (S2016/02971/FS). I forskningspropositionen 2016 föreslogs att ett tioårigt nationellt forskningsprogram om antibiotikaresistens skulle inrättas. I budgetpropositionen för 2018 har regeringen föreslagit en satsning på 20 miljoner kronor till forskning om

antibiotikaresistens under Vetenskapsrådets anslag. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125).

I regeringsuppdraget till Vetenskapsrådet (U2017/02405/F) om att inrätta forskningsprogrammet om antibiotikaresistens anges att det ska utgå från ett brett tvärvetenskapligt och tvärsektoriellt perspektiv där alla relevanta områden som berörs av antibiotikaresistens inkluderas (s.k. One Health), och att såväl grundforskning som mer verksamhetsnära forskning ska beaktas.

Klinisk forskning m.m.

I forskningspropositionen 2016 föreslogs en satsning på klinisk forskning i två delar. Den första delen avsåg en förstärkning av Vetenskapsrådets finansiering av klinisk behandlingsforskning. I Vetenskapsrådets regleringsbrev för 2018 anges att rådet ska fördela 30 miljoner kronor till klinisk behandlingsforskning som svarar mot identifierade och prioriterade kunskapsbehov. Rådet ska i samråd med Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) utveckla en process för att prioritera bland områden inom vilka det saknas kunskap. Medel ska sedan fördelas baserat på dessa prioriteringar. Vetenskapsrådet har i regleringsbrevet för 2018 fått i uppdrag utveckla den beskrivna processen och att fördela medel utifrån framtagna prioriteringar.

Den andra delen av satsningen på klinisk forskning enligt forskningspropositionen 2016 är inriktad på att utveckla tematiska forsknings- och innovationssamarbeten mellan hälso- och sjukvården, högskolesektorn och näringslivet.

Vetenskapsrådet har ett särskilt samordnande uppdrag inom kliniska studier. Inom uppdraget ska myndigheten stödja och utveckla samverkan mellan landets olika resurser som bedriver klinisk forskning så att de utnyttjas mer effektivt. Verksamheten bedrivs som ett samarbete mellan Vetenskapsrådet och Sveriges sex hälso- och sjukvårdsregioner. Via en särskild webbplats, kliniskastudier.se, kan personer som arbetar med kliniska studier från industri, akademi och sjukvård också få hjälp till kontakt med sin regionala nod för ytterligare stöd. Det finns sex regionala noder som är utsedda av Sveriges sjukvårdsregioner och bidrar till nationell samverkan.

Enligt ett regeringsuppdrag (U2017/03103/F) ska Vetenskapsrådet fördela medel till nationella samverkansnätverk för klinisk forskning som är knutna till hälso- och sjukvården. Syftet är att sammanföra nationell kompetens inom forskning, hälso- och sjukvård, patienter och brukare och näringsliv för att stödja kunskapsutbyte, öka samverkan och stimulera till tematiska forsknings- och innovationssamarbeten inom specifika diagnosområden. Uppdraget ska genomföras i samverkan med den nationella samordnaren för området livsvetenskaper och andra berörda aktörer och återrapporteras i myndighetens årsredovisningar för 2018–2020. För 2018 har Vetenskapsrådet 5 miljoner kronor att fördela och ytterligare medel är beräknade för de följande åren. Enligt uppdraget kan den kliniska forskningens genomslag stärkas ytterligare

genom att forskningsresultat i större utsträckning och i snabbare takt tas till vara i hälso- och sjukvården i form av evidensbaserade behandlingsmetoder och innovationer.

Vetenskapsrådet har på uppdrag av regeringen utvärderat den kliniska forskning som bedrivs vid de sju landsting och sju universitet som omfattas av det s.k. ALF-avtalet, det avtal som reglerar samarbetet mellan staten och vissa landsting när det gäller utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Tre aspekter av den kliniska forskningen har utvärderats: den vetenskapliga produktionens kvalitet, forskningens kliniska betydelse och samhällsnytta samt forskningens förutsättningar. Utvärderingen har genomförts av 70 internationella experter. Sammanfattningsvis visar utvärderingarna att svensk klinisk forskning generellt håller hög kvalitet. Alla ALF-regioner visar på styrkor inom olika forskningsområden samtidigt som det finns utrymme för förbättringsåtgärder i samtliga ALF-regioner. Exempelvis skulle fler och större samarbeten inom vissa forskningsområden samt större samordning mellan de olika kvalitetsregistren kunna höja kvaliteten ytterligare. Enligt ALF-avtalet ska resultaten av utvärderingarna ligga till grund för den fördelningsmodell för ALF-ersättningen som ska användas fr.o.m. 2019. Modellen innebär att 20 procent av ersättningen ska fördelas utifrån den kliniska forskningens kvalitet (Utvärdering av den kliniska forskningens kvalitet vid de landsting som omfattas av ALF-avtalet. Vetenskapsrådet 2018).

Regeringen har nyligen avlämnat två propositioner till riksdagen om kliniska läkemedelsprövningar, Kompletterande bestämmelser om etisk granskning till EU-förordningen om kliniska läkemedelsprövningar (prop. 2017/18:193) och Anpassningar av svensk rätt till EU-förordningen om kliniska läkemedelsprövningar (prop. 2017/18:196). Syftet med den nya regleringen är att det ska bli enklare och gå fortare att få tillstånd för kliniska läkemedelsprövningar inom EU. Utbildningsutskottet planerar att behandla den förstnämnda propositionen under våren 2018. Socialutskottet planerar att behandla den andra propositionen.

Livsvetenskap (life science)

Den nationella samordnaren för livsvetenskaperna (life science) har bl.a. i uppgift att utgöra en länk mellan de aktörer som finns i sektorn och regeringens arbete med frågor inom området (dir. 2015:105). Uppdraget har förlängts i flera omgångar och den senaste förlängningen innebär att uppdraget fortsätter till den 31 januari 2018. En delrapportering av uppdraget lämnades den 30 januari 2017. I ett pressmeddelande från Regeringskansliet den 8 februari 2018 meddelade ansvariga statsråd att en samordningsfunktion för life science etableras inom Näringsdepartementet i syfte att samordna politiken, tydliggöra prioriteringarna och ytterligare öka tempot i arbetet. Här ingår också att ta fram en nationell strategi för livsvetenskap (life science).

Skolforskning

Enligt skollagen (2010:800) ska utbildningen inom skolväsendet vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Regeringen beslutade i mars 2017 om en försöksverksamhet med syfte att pröva och utveckla metoder för samverkan om praktikinära forskning mellan skolhuvudmän och lärosäten. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2022 (U2015/03573/UH, U2017/01129/UH). Vidare har Utredningen om praktikinära skolforskning i samverkan nyligen avlämnat betänkandet Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring (SOU 2018:19). Utredningens uppdrag har varit att kartlägga och redogöra för befintlig samverkan mellan lärosäten och skolhuvudmän kring praktikinära forskning, redovisa vad som kan utgöra hinder för sådan långsiktig samverkan och föreslå hur lärosäten och skolhuvudmän kan skapa långsiktig samverkan kring praktikinära forskning för att stärka den vetenskapliga grund som utbildning ska vila på. Betänkandet har nyligen remitterats.

Utskottet har inom ramen för sitt uppföljnings- och utvärderingsarbete låtit utarbeta ett kunskapsunderlag om forskningsrön om digitaliseringen i skolan (2015/16:RFR18). Skolforskningsinstitutet publicerade 2017 forskningsöversikten Digitala läresurser i matematikundervisningen, en delrapport för förskolan och en delrapport för grund- och gymnasieskolan. Läroplaner, kursplaner och ämnesplaner ändras från den 1 juli 2018 så att frågor om digital kompetens blir tydligare. Skolverket har också tagit fram särskilda kommentarmaterial i anslutning till förändringarna. Inom ramen för det s.k. skolutvecklingsprogrammet erbjuder Skolverket ett antal insatser för lärare i syfte att utveckla deras digitala kompetens, t.ex. kurser i programmering. Skolverket tillhandahåller även ett särskilt, webbaserat utbildningsmaterial om olika aspekter av digitalisering i lärandet.

Rymdfrågor

Regeringen har aviserat att den under våren 2018 ska lämna en skrivelse om rymdfrågor till riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att det är forskningsfinansiärer som utifrån sina ansvarsområden beslutar om medel till forskning i konkurrens mellan forskare och forskningsgrupper på grundval av en vetenskaplig bedömning av forskningen i fråga. Lärosätena fattar i sin tur beslut om finansiering av forskning utifrån det särskilda anslag som de förfogar över. Det finns emellertid skäl för statsmakterna att över tid lyfta fram vissa särskilda, breda, områden där det behövs forskning. Vid behandlingen av den forskningspolitiska propositionen välkomnade utskottet regeringens förslag till tioåriga nationella forskningsprogram som ett led i strävan att med forskning och innovation möta de utmaningar som världen och Sverige står

inför. Utskottet var positivt till det upplägg av forskningsprogrammen som regeringen redovisade, att de skulle få långsiktiga förutsättningar men samtidigt kunna anpassas och utformas till olika forskningsområden liksom kunna bedrivas i flexibla former.

Utskottet behandlade motsvarande yrkanden om antibiotikaforskning senast i betänkande 2016/17:UbU12 i anslutning till den forskningspolitiska propositionen. Utskottet ser ingen anledning att nu föreslå någon åtgärd när det gäller yrkanden som anknyter till områden där särskilda forskningsprogram nu har inrättats, vilket är fallet med antibiotikaforskningen. Därmed avstyrks motionerna 2017/18:282 (MP) yrkande 4 och 2017/18:3772 (C) yrkande 22.

Utskottet ansåg vidare i samband med behandlingen av den forskningspolitiska propositionen att de beskrivna forskningssatsningarna innebar att det inte var motiverat med något ställningstagande från riksdagen med anledning av yrkanden med förslag om olika aspekter av den kliniska forskningen eller om ökad samverkan och samordning. Riksdagen har fattat beslut om medel för de särskilda satsningarna. Utskottet kan också konstatera att Vetenskapsrådet har en viktig roll i arbetet med samordning och samverkan. Utskottet vill också framhålla att resultatet av den utvärdering av den kliniska forskningen som nyligen genomförts visar att svensk klinisk forskning håller hög kvalitet. Utskottet ser inte heller nu någon anledning till att föreslå ytterligare åtgärder med anledning av yrkandena om klinisk forskning och dess organisation. Därmed avstyrks motionerna 2017/18:913 (SD) yrkande 4, 2017/18:1764 (M), 2017/18:2237 (M), 2017/18:2706 (M) och 2017/18:3407 (M) yrkande 1.

När det gäller yrkanden om behov av särskilda medicinska forskningssatsningar anser utskottet liksom tidigare att sådana behov kan omhändertas inom ramen för den särskilda process för prioritering av kunskapsbehov som sker inom Vetenskapsrådet. Utskottet kan konstatera att Vetenskapsrådet enligt årets regleringsbrev ska vidareutveckla denna process och också fördela medel utifrån identifierade prioriteringar. Därmed avstyrks motionerna 2017/18:862 (S), 2017/18:1267 (M), 2017/18:1856 (S), 2017/18:2038 (SD) yrkande 3, 2017/18:2142 (S), 2017/18:3750 (KD) yrkande 75 och 2017/18:3853 (MP, S).

I fråga om skolforskning vill utskottet särskilt uppmärksamma att det pågår en försöksverksamhet om former för samverkan kring praktisk forskning mellan skolhuvudmän och lärosäten. Vidare har en särskild utredning nyligen lämnat förslag om utveckling på området. Utredningen har nyligen remitterats och utskottet vill inte föregripa beredningen. Utskottet ser inte anledning att föreslå någon ytterligare åtgärd och avstyrker därför motion 2017/18:2613 (M) yrkande 3.

När det gäller yrkanden om rymdfrågor kan utskottet konstatera att regeringen avser att lämna en rymdstrategi till riksdagen under våren 2018. Utskottet anser att beredningen av den aviserade rymdstrategin inte bör

föregripas och avstyrker därmed motionerna 2017/18:29 (L), 2017/18:2955 (M), 2017/18:3356 (M) yrkande 11 och 2017/18:3827 (KD) yrkande 42.

Riktad fördelning av forskningsanslag m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om riktad fördelning av forskningsanslag med hänsyn till genusaspekter och jämställdhet samt om särskilda forskningsområden och forskningscentrum.

Jämför reservation 16 (SD), 17 (C), 18 (V), 19 (M), 20 (SD), 21 (L) och 22 (KD).

Motionerna

Genusaspekter i forskningen

I motion 2017/18:387 av Jan Ericson (M) anges att statens stöd till genusforskning bör avskaffas. Relevanta genusfrågor bör hanteras som en del i övrig forskning, enligt motionären.

I kommittémotion 2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 8 understryks att genusforskning och jämställdhetsforskning måste vila på vetenskaplig grund och ta sin utgångspunkt i verkliga förhållanden.

Jämställd fördelning

I kommittémotion 2017/18:3789 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 19 efterfrågas en jämställd fördelning av forskningsmedel. En plan för att uppnå detta bör upprättas, enligt motionärerna.

I kommittémotion 2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 2 föreslås att regeringen utreder om det är möjligt att införa ett mål om att inte mer än hälften av samtliga statligt finansierade forskningsanslag ska gå till manliga forskare.

Särskilda forskningsområden och forskningscentrum m.m.

I kommittémotion 2017/18:3358 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 föreslås ett nordiskt center för digitalisering på skolområdet. Genom ett sådant skulle länderna kunna ansvara för forskning på området och bättre kunna sprida framgångsrika metoder.

I motion 2017/18:203 av Edward Riedl (M) vill motionären se över möjligheterna att instifta ett nationellt kunskapscentrum för s.k. deep brain stimulation (DBS) vid Norrlands universitetssjukhus.

I motion 2017/18:1943 av Hans Wallmark (M) föreslås att ett oberoende forskningsprojekt initieras för en eller flera institutioner om DDR-regimens relationer med Sverige fram till Berlinmurens fall.

I kommittémotion 2017/18:1732 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 1 begärs en utredning om att utveckla forskningscentret Vaartoe/CeSam vid Umeå universitet och i förlängningen inrätta ett fristående nationellt samiskt forskningscentrum.

I partimotion 2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7 föreslår man att ett Nobelstipendium inrättas i syfte att öka Sveriges attraktivitet som forskningsnation.

I motion 2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 5 framhålls behovet av forskning kring förutsättningar för sammanhållning och gemenskap i hela landet.

I kommittémotion 2017/18:3429 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 11 framhålls behovet av ett kraftfullt forsknings- och innovationsarbete inom va-sektorn.

I motion 2017/18:684 av Emilia Töyrä (S) föreslås att ett pris till Hans Roslings minne inrättas.

I motion 2017/18:1827 av Laila Naraghi och Krister Örnfjäder (båda S) uppmärksammas möjligheten att ge Äspölaboratoriet en roll i Sveriges nationella forskningsinfrastruktur.

I motion 2017/18:2112 av Annika Lillemets m.fl. (MP) föreslås att ett fredsinstitut på Gotland upprättas.

I motion 2017/18:1506 av Margareta Larsson (-) yrkande 1 förespråkas ett forskningscentrum om komplementär och alternativ medicin (KAM). I yrkande 2 framförs att ett sådant centrum bör ha till uppgift att registrera alternativa behandlingsformer.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Genus och jämställdhet i forskningen

I forskningspropositionen för 2016 angav regeringen att köns- och genusperspektiv ytterligare behöver integreras i forskningens innehåll för att stimulera framväxten av den bästa forskningen. Med anledning av detta aviserade regeringen en förändrad utformning av forskningsrådets instruktioner. Vidare aviserade regeringen ett uppdrag till Vetenskapsrådet att i samråd med Forte, Formas och Vinnova utreda vilka metoder forskningsfinansierarna bör använda för att, när så är relevant, främja att ett köns- och genusperspektiv inkluderas i forskningens innehåll. Regeringen angav vidare i forskningspropositionen att det är viktigt att lärosätena följer upp fördelningen av forskningsanslagen ur ett jämställdhetsperspektiv, speciellt då anslagen avses öka. Regeringen aviserade att det i lärosätenas befintliga uppdrag om jämställdhetsintegrering skulle lyftas fram vikten av jämställd fördelning av forskningsmedel. Förändringar i myndigheternas instruktioner och uppdrag i regleringsbrev har därefter skett. I

forskningspropositionen för 2016 föreslogs vidare en särskild satsning på forskning med ett tydligt jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. Medel till Vetenskapsrådet för satsningen avsattes i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16).

Särskilda forskningsområden och forskningscentrum m.m.

Fördelning av medel till forskning ska göras på grundval av en vetenskaplig bedömning av forskningen i fråga. Det framgår bl.a. av instruktionerna för Vetenskapsrådet och de övriga forskningsråden. De forskningsfinansierade myndigheterna har till uppgift att i konkurrens mellan forskare och forskargrupper besluta om finansiering av forskning. Det är också möjligt för lärosäten att själva initiera forskning inom forskningsområden inom ramen för sina direkta forskningsanslag.

Riksdagens årliga beslut om statsbudgeten innebär att medel anvisas till olika anslag. Det innebär att riksdagen fastställer de ekonomiska ramarna för olika större forskningsområden. Besluten med anledning av budgetpropositionerna för 2017 och 2018 innebar att riksdagen ställde sig bakom forskningssatsningar på en rad områden som närmare beskrevs i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50, bet. 2016/17:UbU12, rskr. 2016/17:208).

Forskningsfinansiärer och lärosätena kan själva avgöra om en särskild organisation och struktur, t.ex. att inrätta särskilda centrum, för sina forskningssatsningar. Regeringen beslutar om ansvarsfördelning mellan myndigheter, inklusive vilken myndighet som ska ha ett eventuellt samordningsansvar för en särskild fråga.

Utskottets ställningstagande

Genus och jämställdhet i forskningen

I samband med behandlingen av forskningspropositionen 2016 instämde utskottet i synen att köns- och genusperspektivet i forskningen måste vara integrerat och närvarande i forskningens innehåll. Utskottet var också positivt till regeringens föreslagna satsning om stöd till forskning för jämlika villkor, och riksdagen har därefter beslutat om anslag till Vetenskapsrådet som hanterar denna satsning. Utskottet kan också konstatera att regeringen har uttalat att både forskningsfinansiärer och lärosäten har fått fördjupade uppdrag att fokusera på frågor om jämställdhetsperspektivet, t.ex. vid fördelning av forskningsanslag. Sammanfattningsvis anser utskottet att det utifrån det som anförts ovan inte finns anledning att föreslå ytterligare åtgärder. Därmed avstyrks motionerna 2017/18:387 (M), 2017/18:909 (SD) yrkande 8, 2017/18:3597 (V) yrkande 2 och 2017/18:3789 (C) yrkande 19.

Särskilda forskningsområden och forskningscentrum m.m.

I likhet med tidigare behandling av liknande yrkanden (t.ex. bet. 2016/17:UbU12) vill utskottet påpeka att forskningssatsningar på mindre, avgränsade områden inte är en fråga för riksdagen att besluta om. De forskningsfinansierande myndigheterna har till uppgift att utifrån konkurrens besluta om finansiering av forskning. Lärosätena hanterar och beslutar om sina egna forskningsanslag.

När det gäller yrkanden om särskild organisation och struktur, t.ex. att inrätta särskilda centrum för forskningssatsningar, vill utskottet uppmärksamma att sådana frågor huvudsakligen avgörs av forskningsfinansierare och lärosäten. När det gäller att inrätta särskilda stipendier och priser är detta inte heller en fråga för riksdagen att besluta.

Utskottet finner sammantaget inte någon anledning att föreslå att riksdagen gör något ställningstagande med anledning av det som motionärerna föreslår. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2017/18:203 (M), 2017/18:474 (L) yrkande 7, 2017/18:684 (S), 2017/18:1506 (-) yrkandena 1 och 2, 2017/18:1732 (SD) yrkande 1, 2017/18:1827 (S), 2017/18:1943 (M), 2017/18:2112 (MP), 2017/18:3358 (M) yrkande 2, 2017/18:3429 (KD) yrkande 11 och 2017/18:3741 (KD) yrkande 5.

Forskningsinfrastruktur och innovationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om forskningsinfrastruktur och innovationer.

Jämför reservation 23 (M), 24 (SD), 25 (M) och 26 (L).

Motionerna

Forskningsinfrastruktur

I kommittémotion 2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 framförs att Sverige bör vara en s.k. forskningshubb. Motionärerna menar att det bör utformas en strategi för hur svensk forskningsinfrastruktur kan nyttiggöras och utvecklas.

I kommittémotion 2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7 begärs att Vetenskapsrådet, tillsammans med berörda lärosäten, ges i uppdrag att göra en konsekvensanalys av vad det skulle innebära att öka tillgängligheten till forskningsinfrastruktur.

I motion 2017/18:2003 av Erik Ottoson (M) yrkade 1 efterfrågas en plan för hur Sverige kan bidra till det internationella forskningsarbetet för att få fjärde generationens kärnreaktorer i industriell drift så snart som möjligt.

I motion 2017/18:2459 av Jan R Andersson (M) föreslås en forsknings- och skolreaktor vid Oskarshamns kärnkraftverk.

I motion 2017/18:3228 av Michael Svensson (M) efterfrågas möjligheten att ge tillstånd för att bygga testreaktorn Electra vid Oskarshamns kärnkraftverk.

I kommittémotion 2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 8 föreslås en forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft i Oskarshamn. Liknande förslag lämnas i kommittémotion 2016/17:2520 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 6 och i kommittémotion 2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5.

I kommittémotion 2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 9 framförs att Sverige bör delta i det internationella arbetet tillsammans med andra kärnkraftsnationer och därför bör ansluta sig till Generation IV International Forum (GIF).

Innovationer

I kommittémotion 2017/18:3417 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2 föreslås att man ser över det s.k. lärarundantaget och stärker innovationskontorens uppgift att medverka till kommersialisering av forskningen vid lärosätena. I yrkande 3 föreslås att innovationskontorens förstärkta uppgift anges i aktuella regleringsbrev.

I kommittémotion 2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 7 framhålls att Sverige har en viktig roll att spela i att utveckla framtidens kommunikationer och transporter.

I motion 2017/18:151 av Said Abdu (L) yrkande 5 betonas betydelsen av forskningssamverkan mellan industri och högskola eller universitet för utvecklingen av regioner och branscher.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Forskningsinfrastruktur

I budgetpropositionen för 2018 angav regeringen att befintlig forskningsinfrastruktur i högre grad bör tillgängliggöras för forskare från näringsliv, offentlig sektor och från andra länder för att uppnå en ökad utväxling. Regeringen föreslog därför en satsning på 30 miljoner kronor till Vetenskapsrådet för att öka nyttjandet. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag. VR har i uppdrag, i samverkan med Vinnova, att fördela medel för att verka för att svenska forskare i högre grad medverkar i uppbyggnad och utveckling av forskningsinfrastruktur och att forskningsinfrastrukturer i ökad omfattning tillgängliggörs och nyttjas. Rådet för forskningens infrastrukturer (RFI) vid Vetenskapsrådet verkar för att infrastruktur för svensk forskning av högsta vetenskapliga kvalitet byggs upp och används. RFI utlyser och bereder ansökningar, deltar i internationella samarbetsorganisationer samt arbetar med uppföljning, utvärdering och strategiskt arbete. Representanter för Vetenskapsrådet och RFI diskuterar återkommande frågor om ansvar och

samverkan kring infrastrukturfrågor med lärosätenas referensgrupp för infrastruktur (URFI).

I forskningspropositionen för 2016 angav regeringen att den avsåg att se över frågan om det är möjligt för lärosäten att ta ut vissa avgifter för att använda forskningsinfrastruktur. Bakgrunden är att konstruktion och drift av forskningsinfrastrukturer ofta täcks av bidrag från offentliga och privata forskningsfinansiärer. De lärosäten som är värddar för forskningsinfrastrukturer tillhandahåller utrustningen men även personal, kompetens och kringmaterial som behövs för att använda den. Sammantaget kan det vara kostsamt att tillhandahålla dessa tjänster. I de fall myndigheter och organisationer är värddar för forskningsinfrastruktur kan dessa behöva få stöd i hur avgifter kan tas ut, angav regeringen. Ansvarig minister svarade i november 2017 på en skriftlig fråga (fr. 2017/18:269) om vilka åtgärder som vidtagits för att lärosäten ska kunna ta ut avgifter från externa aktörer som använder deras forskningsinfrastruktur. Ministern angav att Utbildningsdepartementet har inlett en dialog med lärosätena för att diskutera de hinder som finns i frågan och eventuella lösningar. Eftersom frågan är komplex är det inte uteslutet att det behövs ett särskilt uppdrag eller en utredning för att hitta en långsiktig lösning för hur lärosätena ska hantera kostnaderna för forskningsinfrastruktur, enligt ministern.

Sverige har genom åren haft ett antal forskningsreaktorer, men sedan 2005 är samtliga tagna ur drift. Rektorererna för Chalmers tekniska högskola, Kungliga Tekniska högskolan och Uppsala universitet lämnade i juni 2012 in en skrivelse till Utbildningsdepartementet om förutsättningarna för att uppföra en forskningsanläggning för forskning inom fjärde generationens kärnkraftsteknik (Gen IV). Skrivelsen från rektorererna överlämnades från Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) till Vetenskapsrådet och Kungliga Vetenskapsakademien (KVA) i april 2014 med en begäran om synpunkter på och bedömning av vetenskaplig kvalitet och förutsättningar för förslaget. Vetenskapsrådet lämnade i september 2014 ett yttrande och anförde i detta bl.a. att förslaget i dagsläget var prematurt, i synnerhet med tanke på den stora investeringskostnaden. KVA anförde i sitt yttrande bl.a. att Sverige behöver kärnteknisk forskning men att den bör bedrivas inom ramen för europeiska samarbeten och inte genom att man uppför en experimentreaktor i Sverige. Enligt uppgift från Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) är ärendet med anledning av lärosätetsrektorernas skrivelse om uppförandet av en forskningsanläggning för forskning inom fjärde generationens kärnkraftsteknik (ELECTRA-FCC) avskrivet.

Innovationer

Den nuvarande regeringen har inrättat ett innovationsråd med uppgift att utveckla Sverige som innovationsnation och stärka Sveriges konkurrenskraft. Statsministern är ordförande i rådet som består av fem ministrar och tio rådgivande ledamöter från näringslivet och forskarvärlden.

De 13 innovationskontor som finns vid lärosätena ska verka för att nyttiggöra forskningsbaserad kunskap och riktar sig till forskare, studenter och andra anställda vid lärosätena. Att nyttiggöra forskningsbaserad kunskap inkluderar bl.a. kommersialisering, sociala innovationer och socialt entreprenörskap, hantering av immateriella rättigheter och samverkan av olika slag. Medel till innovationskontoren fördelas från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Beräkningen av medel utgår från bestämmelser i förordning (2015:139) om fördelning av statliga medel för innovationskontor och högskolor.

De elva holdingbolag som finns vid lärosätena är statligt helägda bolag som förvaltas av universiteten. Holdingbolagen har till syfte att äga, förvalta och sälja aktier i hel- eller delägda bolag vars uppgift är att bedriva forskning och utvecklingsverksamhet (FoU) för kommersiell exploatering.

De lärosätesanknutna holdingbolagen verkar i ett mycket tidigt investeringskedje, tidigare än andra statliga finansieringsaktörer. I dessa tidiga skeden är investeringsrisken hög, vilket innebär att det i stort sett saknas privat riskkapital. I holdingbolagens uppdrag så som det är fastställt av riksdagen ligger krav på marknadsmässig avkastning. För budgetåret 2018 har riksdagen bemyndigat regeringen att under anslaget 3:12 *Särskilda utgifter för forskningsändamål* besluta om kapitaltillskott på högst 11 miljoner kronor till holdingbolag som är knutna till universitetet för finansiering av medel till s.k. idébanker. Idébankerna består av forskningsresultat som forskare inte driver vidare till kommersialisering. Uppbyggnaden av idébanker inkluderar att införa en struktur och en process för att hantera sådana resultat.

Utskottets ställningstagande

Forskningsinfrastruktur

Forskningsinfrastruktur är en viktig förutsättning för att stödja forskning och innovation. I samband med behandlingen av den forskningspolitiska propositionen 2016 var utskottet positivt till att regeringen uttalade att det är viktigt att sträva efter att bredda användningen av befintlig infrastruktur så att aktörer från näringsliv och offentlig sektor därigenom bereds möjlighet att bedriva forskning och utveckling med hjälp av forskningsinfrastrukturen. Utskottet uttalade att det är viktigt att den forskningsinfrastruktur som finns och som byggs upp används på ett effektivt sätt. Därför var det positivt att regeringen vidtog åtgärder för att ytterligare stärka tillgängligheten till de stora satsningarna på infrastruktur. I samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2018 har också riksdagen beslutat i enlighet med regeringens förslag att forskningsinfrastruktur i högre grad bör göras tillgänglig för forskare från näringsliv, offentlig sektor och från andra länder för att uppnå en ökad utväxling. Utskottet vill uppmärksamma att Vetenskapsrådet har i uppdrag att, i samverkan med Vinnova, ge stöd för att forskningsstrukturer i ökad omfattning görs tillgängliga och nyttjas och att VR har fått ökade medel för att öka nyttjandet. Utskottet anser vidare att det är

positivt att regeringen avser att se över frågan om avgifter vid användning av forskningsinfrastruktur.

Mot bakgrund av det som anförts ovan anser utskottet inte att det finns skäl att föreslå någon ytterligare åtgärd med anledning av yrkanden om forskningsinfrastruktur. Därmed avstyrks motion 2017/18:3356 (M) yrkandena 6 och 7.

I likhet med tidigare behandling (senast bet. 2016/17:UbU12) ser utskottet inte någon anledning att ställa sig bakom motionsyrkanden om att utreda eller på andra sätt verka för att bygga en forskningsreaktor i Sverige eller att verka för att Sverige ska bidra till internationell forskning inom området. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2016/17:2520 (SD) yrkande 6, 2017/18:899 (SD) yrkandena 8 och 9, 2017/18:909 (SD) yrkande 5, 2017/18:2003 (M) yrkande 1, 2017/18:2459 (M) och 2017/18:3228 (M).

Innovationer

Utskottet menar att det krävs samverkan mellan lärosäten, näringsliv och övrig offentlig sektor för att Sverige ska kunna fortsätta att vara en stark forsknings- och innovationsnation. Lärosätena har en viktig roll att spela i arbetet med att nyttiggöra forskningsbaserad kunskap, bl.a. genom de innovationskontor och holdingbolag som finns knutna till lärosätena. Vid behandlingen av budgetpropositionen 2018 bemyndigade riksdagen regeringen att besluta om kapitaltillskott till holdingbolag som är knutna till universitet för finansiering av medel till s.k. idébanker. Mot bakgrund av ovanstående anser utskottet att det inte finns anledning att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena om innovationsstärkande insatser. Därmed avstyrks motionerna 2017/18:151 (L) yrkande 5, 2017/18:3417 (M) yrkandena 2 och 3 samt 2017/18:3462 (L) yrkande 7.

Reservationer

1. Utbildnings- och forskningspolitiken, punkt 1 (M, C, L, KD)

av Christer Nylander (L), Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Annika Eclund (KD), Ida Drougge (M), Fredrik Christensson (C) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 och

2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkandena 1 och 6.

Ställningstagande

Sverige behöver en långsiktigt hållbar strategi för forskning och innovation för att behålla en stark position i den internationella konkurrensen. Det kräver tydliga mål som kan följas upp och starkt ledarskap. Det övergripande målet för högre utbildnings-, forsknings- och innovationspolitik bör därför vara att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation, där utbildning, forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och effektivitet samt bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft.

Vi anser vidare att Sveriges forskningsprogram ska anpassas till EU:s och bli sjuåriga. Detta ger en möjlighet att optimera och koordinera svenska forskningssatsningar med satsningar inom EU. Vi menar att det finns fördelar med en viss samordning mellan forskningsprogram inom EU då resurser och kompetens kan utnyttjas bättre. Även om långsiktighet är av stort värde måste det vägas mot den konstanta utveckling som ändrar förutsättningarna för forskning och innovation.

2. Forskningsfinansiering, punkt 3 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Ida Drougge (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 och avslår motionerna

2017/18:1307 av Thomas Finnborg (M) och

2017/18:1313 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Forskning av hög kvalitet är avgörande för att Sverige ska vara konkurrenskraftigt internationellt. Vi anser därför att antalet forskningsfinansierare behöver konsolideras. Det innebär färre men större forskningsprogram som möjliggör mer omfattande finansiering till ett mindre antal prioriterade projekt.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

3. Sveriges andel av beviljade EU-medel för forskning, punkt 4 (M, C, L, KD)

av Christer Nylander (L), Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Annika Eclund (KD), Ida Drougge (M), Fredrik Christensson (C) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Lärosätenas förmåga att ansöka om och få externa medel från EU:s forsknings- och partnerskapsprogram har under de senaste åren försämrats. Statistiken visar dessvärre också att svenska forskare inte når upp till tidigare nivåer då det gäller Europeiska forskningsrådets anslag (ERC-anslaget), som beviljar bidrag till enskilda forskare baserat på deras grad av vetenskaplig excellens. Det är en oroväckande utveckling som måste brytas, därför krävs ett strategiskt arbete och tydliga och mätbara mål.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att Sverige ska öka sin andel av beviljade medel från EU:s forsknings- och partnerskapsprogram.

4. Inriktning på EU:s forskningsprogram, punkt 5 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Ida Drougge (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 och avslår motion

2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Det bör tas fram en handlingsplan för att tidigt kunna påverka kommande ramprogram inom EU. Syftet ska vara att i högre grad påverka inriktningen på EU:s forskningsprogram och ta hem mer resurser för forskning, innovation och infrastruktur.

Regeringen bör ta fram en handlingsplan enligt vad som anförts ovan.

5. Inriktning på EU:s forskningsprogram, punkt 5 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motion

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Enligt vår mening måste internationell konkurrenskraft baseras på att vässa våra forskningsmässiga spjutspetsar och inte på att alla regioner lyfts till en medioker nivå i forskningshänseende. Ett mindre antal riktigt starka regionala forsknings- och innovationsområden kommer att fungera som draglok i tillväxten och i att uppfylla de strategiska mål som uppställts. Således menar vi att regeringen ska verka för att EU satsar mer renodlat på den bästa

forskningen, utvecklingen och innovationen och anser att Sverige ska verka för en förändrad inriktning på forskningen inom EU.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Meriteringsanställningar, punkt 6 (M, C, L, KD)

av Christer Nylander (L), Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Annika Eclund (KD), Ida Drougge (M), Fredrik Christensson (C) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och

2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 7.

Ställningstagande

Den s.k. autonomireformen gav universitet och högskolor frihet att utforma sin interna organisation på det sätt som passar varje lärosäte. Det finns dock en otidlighet och en osäkerhet om meriteringsanställningar. Sverige saknar ett sammanhållet system för meritering av unga forskare tidigt i karriären. Detta innebär osäkra anställningsförhållanden, och det finns en stor risk att framstående forskare lämnar den akademiska banan för en annan karriär.

Regeringen bör se över högskoleförordningen (1993:100) så att alla meriteringsanställningar kan ge rätt till prövning för tillsvidareanställning. En sådan prövning bör göras mot krav som ställs upp i förväg. Meritering ska kunna förtjänas vetenskapligt och pedagogiskt. Även mobilitet bör vara meriterande. Regeringen bör också överväga ett enhetligt system för meriteringsanställningar vid svenska lärosäten.

7. Karriärvägar och meritering för forskare inom högskolan, punkt 7 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3760 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 2, 3 och 10.

Ställningstagande

I dag försvinner många färdiga doktorander från akademien eftersom det finns få anställningar. Att söka externa anslag blir för vissa ett heltidsjobb. Akademien behöver därför ett mer transparent och tydligt karriärsystem. Det kan skapa trygghet och incitament för forskare och lärare att fortsätta sin karriär inom akademien. En större säkerhet kring anställningen skulle även kunna locka fler internationella forskare till de svenska universiteten. Det bör också göras större satsningar på tydliga karriärvägar för unga forskare.

Forskning och näringsliv bör också i allt större utsträckning integreras och bli mer verklighetsnära. I USA har man under de senaste 40 åren analyserat de 100 viktigaste innovationerna varje år. Akademien står för endast 6 procent av de viktigaste innovationerna. En allt viktigare källa till innovationer är små forskningsintensiva företag samt enskilda uppfinnare och företagare. Det ska därför vara lättare och mer förtjänstfullt att gå från forskningsvärlden till näringslivet och vice versa. Det bör även vara meriterande för forskare och professorer att ha varit verksamma i näringslivet. Vidare ska det vara upp till lärosätena själva att bestämma hur icke-akademiska meriter ska jämföras med akademiska meriter vid exempelvis anställningar på högskolor och universitet. Professionen vet bäst vilken kompetens de efterfrågar.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Studiefinansiering och villkor för doktorander, punkt 8 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motion

2017/18:3601 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 55.

Ställningstagande

Osäkra anställningsförhållanden är ett stort problem på den svenska arbetsmarknaden, och problemet är särskilt stort inom högskolesektorn. Av den senaste årsrapporten från Universitetskanslersämbetet (UKÄ) framgår exempelvis att 28 procent av den forskande och undervisande personalen inom högskolan har en tidsbegränsad anställning. För att öka anställningstryggheten

för doktorander bör det därför sättas en övre tidsgräns för hur länge någon kan vara tidsbegränsat anställd hos samma arbetsgivare innan anställningen övergår i en reguljär tillsvidareanställning motsvarande vad som regleras i lagen (1982:80) om anställningsskydd, förkortad LAS. Den övre tidsgränsen bör sättas till maximalt 24 månader under de senaste fem åren. Regeringen bör vidta åtgärder för en ändring i högskoleförordningen (1993:100) med denna innebörd.

Regeringen har låtit utreda hur tryggheten för forskare kan förbättras. Forskarkarriärutredningen (SOU 2016:29) har här kommit med flera intressanta förslag. Stipendiefinansiering under forskarutbildningen innebär en rad nackdelar och bör på sikt avskaffas som tillåten finansiering under forskarutbildning. Utredningen har även kommit med en rad förslag för att skärpa reglerna för stipendiefinansiering: en tidsgräns för när doktoranderna i stället ska anställas, ett lägsta belopp för stipendiernas nivå samt förbättrade villkor vid sjukdom eller föräldraledighet genom Kammarkollegiets försäkring. Det är positivt med fortsatt beredning av dessa förslag.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

9. Studiefinansiering och villkor för doktorander, punkt 8 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3601 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 55 och
avslår motion

2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

Det ligger i statens intresse att understödja att kompetenta personer har möjlighet att disputera och nå en doktorsexamen. Men det nuvarande systemet för antagning av doktorander motverkar denna ambition. För att fler ska få möjlighet att disputera bör kvalificerade sökande som själva kan svara för sin försörjning ges möjlighet att antas som doktorander.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

10. Medicinsk forskning m.m., punkt 9 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Ida Drougge (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3407 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1 och avslår motionerna

2017/18:282 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4,

2017/18:862 av Veronica Lindholm m.fl. (S),

2017/18:913 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4,

2017/18:1267 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),

2017/18:1764 av Finn Bengtsson (M),

2017/18:1856 av Hans Ekström (S),

2017/18:2038 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,

2017/18:2142 av Johanna Haraldsson (S),

2017/18:2237 av Finn Bengtsson (M),

2017/18:2613 av Lars Hjälmered (M) yrkande 3,

2017/18:2706 av Jenny Petersson (M),

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 75,

2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 22 och

2017/18:3853 av Pernilla Stålhammar och Maria Andersson Willner (MP, S).

Ställningstagande

Vi vill verka för en utvecklad samverkan mellan livsvetenskapsnäringen (life science) och medicintekniknäringen (medtech), akademien och hälso- och sjukvården i syfte att tillgängliggöra forskning. Inom såväl klinisk forskning som inom den mer akademiska biomedicinska forskningen har Sverige tappat mark. Forskande företag har haft svårt att få tillgång till hälso- och sjukvården för forskning om nya behandlingsmetoder, såsom nya läkemedel eller medicinteknik, och medarbetare inom hälso- och sjukvården med ambitioner att forska har inte alltid getts möjlighet att göra det.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

11. Medicinsk forskning m.m., punkt 9 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:913 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4 och
avslår motionerna
2017/18:282 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4,
2017/18:862 av Veronica Lindholm m.fl. (S),
2017/18:1267 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),
2017/18:1764 av Finn Bengtsson (M),
2017/18:1856 av Hans Ekström (S),
2017/18:2038 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,
2017/18:2142 av Johanna Haraldsson (S),
2017/18:2237 av Finn Bengtsson (M),
2017/18:2613 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3,
2017/18:2706 av Jenny Petersson (M),
2017/18:3407 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,
2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 75,
2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 22 och
2017/18:3853 av Pernilla Stålhammar och Maria Andersson Willner (MP, S).

Ställningstagande

Vi vill ha en nationell samordningsfunktion som fördelar uppdrag för medicinsk innovation och kliniska studier och som kan skapa bryggor mellan sjukvård, akademi och den medicinska industrin. Detta är en kostnadseffektiv åtgärd för att fördela resurser och uppdrag. Verksamheten som Vetenskapsrådets kommitté för kliniska studier bedriver bör dock vidareutvecklas. På detta sätt kan det säkerställas att bättre samverkan uppstår inom detta område.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

12. Medicinsk forskning m.m., punkt 9 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 22 och avslår motionerna

2017/18:282 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4,

2017/18:862 av Veronica Lindholm m.fl. (S),

2017/18:913 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4,

2017/18:1267 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),

2017/18:1764 av Finn Bengtsson (M),

2017/18:1856 av Hans Ekström (S),

2017/18:2038 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,

2017/18:2142 av Johanna Haraldsson (S),

2017/18:2237 av Finn Bengtsson (M),

2017/18:2613 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3,

2017/18:2706 av Jenny Petersson (M),

2017/18:3407 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 75 och

2017/18:3853 av Pernilla Ståhlhammar och Maria Andersson Willner (MP, S).

Ställningstagande

För att världen ska klara av den ökande antibiotikaresistensen är det helt nödvändigt att nya antibiotika utvecklas. I dag hindras forskningen om antibiotika att ta nya steg, bl.a. eftersom läkemedelsbolagen har svårt att skapa lönsamhet i sådan forskning. Det bör göras en grundlig analys av hur EU och den svenska staten kan bidra till en god forskningsmiljö. Det är nödvändigt att främja drivkrafter som gör det lönsamt att forska fram ny antibiotika.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

13. Medicinsk forskning m.m., punkt 9 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 75 och avslår motionerna

2017/18:282 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4,

2017/18:862 av Veronica Lindholm m.fl. (S),

2017/18:913 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4,

2017/18:1267 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M),
2017/18:1764 av Finn Bengtsson (M),
2017/18:1856 av Hans Ekström (S),
2017/18:2038 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,
2017/18:2142 av Johanna Haraldsson (S),
2017/18:2237 av Finn Bengtsson (M),
2017/18:2613 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3,
2017/18:2706 av Jenny Petersson (M),
2017/18:3407 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,
2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 22 och
2017/18:3853 av Pernilla Stålhammar och Maria Andersson Willner (MP, S).

Ställningstagande

Bristen på forskning om barn som kommit till genom assisterad befruktning med donerade könsceller bör uppmärksammas. Den etiska fråga som donation av könsceller främst aktualiserar är barnets rätt till sitt biologiska ursprung och de konsekvenser det kan få för barnet att växa upp med någon som inte är dess biologiska förälder. Det finns inga skäl till att ändra nuvarande lagstiftning men det är angeläget att det bedrivs forskning på detta område ur ett barnperspektiv.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

14. Rymdfrågor, punkt 10 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Ida Drougge (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 11 och avslår motionerna

2017/18:29 av Mathias Sundin (L),

2017/18:2955 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M) och

2017/18:3827 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 42.

Ställningstagande

Sverige har sedan länge varit förhållandevis framgångsrikt på rymdområdet, men det krävs fortsatt och systematiskt arbete för att tillvarata, samordna och

utveckla denna position. Detta är viktigt då rymdforskning också påverkar andra samhällssektorer, alltifrån utbildning och forskning till försvar och miljö. Det är därför mycket angeläget med en svensk rymdstrategi.

Vi anser därför att regeringen snarast ska presentera ett förslag till en svensk rymdstrategi.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

15. Rymdfrågor, punkt 10 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3827 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 42 och avslår motionerna

2017/18:29 av Mathias Sundin (L),

2017/18:2955 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M) och

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Rymden blir ett allt viktigare område att bygga upp en strategi för och kompetens om. Det är främst en arena för forskning och inom en överskådlig framtid även för näringslivet. Sverige bör vara en av de nationer som framhåller att rymden ska fortsätta att vara ett område som inte militariseras. Navigering, meteorologi och kommunikation är tre väsentliga områden där rymden i dag spelar en avgörande roll. Det är således av största vikt att det byggs upp såväl redundans systemen emellan som resiliens i systemen.

I den rymdstrategi som regeringen ska ta fram bör rymdsäkerhet göras till ett av de övergripande målen.

16. Jämställdhet i forskning m.m., punkt 11 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 8 och
avslår motionerna

2017/18:387 av Jan Ericson (M),

2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 2 och

2017/18:3789 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 19.

Ställningstagande

Vi menar att genusforskning och jämställdhetsforskning måste vila på vetenskaplig grund och ha sin utgångspunkt i verkliga förhållanden. Vi är positiva till seriös genusforskning. Enligt vår mening har dock en stor del av svensk genusforskning inte byggts på vetenskaplig grund.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

17. Jämställdhet i forskning m.m., punkt 11 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3789 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 19 och
avslår motionerna

2017/18:387 av Jan Ericson (M),

2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 8 och

2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

För att genusperspektiv ska få ett starkare genomslag i forskning, utbildning och forskningsfinansiering ska jämställdhetsintegrering på högskolor och universitet ingå som ett självklart verktyg. Det är viktigt att forskningsanslag i större utsträckning än i dag kommer kvinnligare forskare till del. En plan bör tas fram för hur medlen som går till kvinnodominerade respektive mansdominerade fält ska fördelas jämnare.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

18. Jämställdhet i forskning m.m., punkt 11 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 2 och
avslår motionerna

2017/18:387 av Jan Ericson (M),

2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 8 och

2017/18:3789 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 19.

Ställningstagande

I Statskontorets rapport Forskningsanslagen ur ett jämställdhetsperspektiv (2014) framkommer att inte bara de strategiska forskningsmedlen utan även basanslagen för forskning är ojämnt fördelade. Jag vill att universitet och högskolor kommer till rätta med den snedfördelade anslagstilldelningen. Forskning kan inte längre vara en mansdominerad värld. Regeringen har föreslagit ett antal viktiga åtgärder för att komma till rätta med allvarliga jämställdhetsproblem inom den akademiska världen men jag vill skärpa dessa ytterligare.

Regeringen bör utreda möjligheten att införa ett mål om att hälften av samtliga statligt finansierade forskningsanslag ska tilldelas kvinnliga forskare.

19. Särskilda forskningsområden m.m., punkt 12 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Ida Drougge (M) och
Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3358 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 och
avslår motionerna

2017/18:203 av Edward Riedl (M),

2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,

2017/18:684 av Emilia Töyrä (S),

2017/18:1506 av Margareta Larsson (-) yrkandena 1 och 2,
2017/18:1732 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 1,
2017/18:1827 av Laila Naraghi och Krister Örnfjäder (båda S),
2017/18:1943 av Hans Wallmark (M),
2017/18:2112 av Annika Lillemets m.fl. (MP),
2017/18:3429 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 11 och
2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

De nordiska länderna har skolsystem som påminner om varandra, vilket ger länderna stora möjligheter att utveckla och stödja exempelvis skolans digitalisering. Vi vill därför att det inrättas ett nordiskt digitaliseringscenter som tar ett helhetsansvar för skolans digitalisering. Med ett sådant center kan de nordiska länderna utveckla gemensamma spetskompetenser, bättre sprida framgångsrika metoder och ansvara för forskningen på området.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

20. Särskilda forskningsområden m.m., punkt 12 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1732 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 1 och
avslår motionerna
2017/18:203 av Edward Riedl (M),
2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,
2017/18:684 av Emilia Töyrä (S),
2017/18:1506 av Margareta Larsson (-) yrkandena 1 och 2,
2017/18:1827 av Laila Naraghi och Krister Örnfjäder (båda S),
2017/18:1943 av Hans Wallmark (M),
2017/18:2112 av Annika Lillemets m.fl. (MP),
2017/18:3358 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,
2017/18:3429 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 11 och
2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

I Umeå finns sedan år 2000 Vaartoe – Centrum för samisk forskning, vilket ska fungera som en mötesplats och ett resurscentrum kring forskning om

samer, samiska språk och samiska förhållanden i stort. Vaartoe/CeSam fyller en viktig funktion genom sin omfattande, tvärvetenskapliga och framgångsrika samiska forskning.

Regeringen bör utreda möjligheten att utveckla forskningscentrumet Vaartoe/CeSam och i förlängningen inrätta ett fristående nationellt samiskt forskningscentrum.

21. Särskilda forskningsområden m.m., punkt 12 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7 och avslår motionerna

2017/18:203 av Edward Riedl (M),

2017/18:684 av Emilia Töyrä (S),

2017/18:1506 av Margareta Larsson (-) yrkandena 1 och 2,

2017/18:1732 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 1,

2017/18:1827 av Laila Naraghi och Krister Örnfjäder (båda S),

2017/18:1943 av Hans Wallmark (M),

2017/18:2112 av Annika Lillemets m.fl. (MP),

2017/18:3358 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,

2017/18:3429 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 11 och

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

För att ytterligare öka attraktiviteten för Sverige som forskningsnation bör Sverige inrätta ett Nobelstipendium. Stipendiet kan utformas motsvarande det amerikanska Fulbrightstipendiet, som främst vänder sig till högre utbildade och till experter på de områden USA prioriterar i samarbetet med olika länder. Ett Nobelstipendium skulle ge prestige och erkännande åt den som får stipendiet och skulle därmed också kunna vara positivt för den som vill etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.

Regeringen bör därför se över möjligheten att inrätta ett Nobelstipendium.

22. Särskilda forskningsområden m.m., punkt 12 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3429 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 11 och avslår motionerna

2017/18:203 av Edward Riedl (M),

2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,

2017/18:684 av Emilia Töyrä (S),

2017/18:1506 av Margareta Larsson (-) yrkandena 1 och 2,

2017/18:1732 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 1,

2017/18:1827 av Laila Naraghi och Krister Örnfjäder (båda S),

2017/18:1943 av Hans Wallmark (M),

2017/18:2112 av Annika Lillemets m.fl. (MP),

2017/18:3358 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 och

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Det behövs ett kraftfullt forsknings- och innovationsarbete inom va-sektorn för att långsiktigt säkra hållbara vattentjänster. För detta krävs ökade satsningar på hållbarhetsfrågor som vatten, klimat och miljö. Satsningar på forskning och innovation i va-sektorn kan stärka Sverige som forskningsnation, leda till nya företag, fler arbetstillfällen och ökade exportintäkter.

Regeringen bör därför vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

23. Forskningsinfrastruktur, punkt 13 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Ida Drougge (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 6 och 7 samt avslår motionerna
 2016/17:2520 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 6,
 2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9,
 2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5,
 2017/18:2003 av Erik Ottoson (M) yrkande 1,
 2017/18:2459 av Jan R Andersson (M) och
 2017/18:3228 av Michael Svensson (M).

Ställningstagande

Sverige behöver en strategi för hur vi kan nyttiggöra och utveckla svensk forskningsinfrastruktur. Strategin ska innehålla åtgärder för att behålla och locka experter till Sverige, erbjuda ett bra näringslivsklimat samt goda affärsmöjligheter. Vår vision är att Sverige ska bli en s.k. forskningshubb.

Sverige behöver också säkerställa finansieringen av forskningsinfrastruktur som är lokaliserad vid våra lärosäten. Sverige har också gjort flera åtaganden i internationell infrastruktur. Enligt vår mening krävs det tydligare prioriteringar såväl på nationell nivå som på EU-nivå för att säkerställa finansiering av drift och underhåll av nuvarande och kommande forskningsinfrastruktur.

För att optimera användandet av den sameuropeiska forskningsanläggningen European Spallation Source (ESS) som byggs i Lund krävs forskare, tjänsteutvecklare och näringsliv som är insatta i de möjligheter som anläggningarna ger. Svensk forskningsinfrastruktur bör vidare tillgängliggöras för relevanta aktörer i samhället så att de investeringar som har gjorts i forskningsinfrastruktur kan göra maximal nytta. Det förutsätter dels att ägarna av infrastrukturen blir berättigade att ta ut full kostnadstäckning för tjänsten i fråga, dels att man försäkras om att tjänsten inte har inverkan på bl.a. säkerhetsfrågor, integritetsfrågor eller etiska frågor. Vi anser att Vetenskapsrådet, tillsammans med berörda lärosäten, bör få i uppdrag att göra en konsekvensanalys av vad det skulle innebära att öka tillgängligheten till forskningsinfrastruktur.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

24. Forskningsinfrastruktur, punkt 13 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:2520 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 6,
2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9
samt
2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5 och
avslår motionerna
2017/18:2003 av Erik Ottoson (M) yrkande 1,
2017/18:2459 av Jan R Andersson (M),
2017/18:3228 av Michael Svensson (M) och
2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

För att kunna uppnå en ny, modern och ännu säkrare kärnkraft i Sverige behövs en hög nationell kompetens och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Nu pågår flera lovande projekt med olika typer av snabba kärnkraftsreaktorer, som även kallas för fjärde generationens kärnkraft. I denna typ av reaktorer kan tidigare använt kärnbränsle återanvändas. Vi vill starta en forskningsreaktor för att utveckla fjärde generationens reaktorer. En lämplig plats för en forskningsreaktor skulle kunna vara Oskarshamn där det använda kärnbränslet finns i dag.

Sverige bör även delta i det internationella arbetet tillsammans med andra kärnkraftsnationer för att utveckla tekniken och öka möjligheten till en snabbare etablering av storskalig kommersiell drift av fjärde generationens kärnkraftverk. Sverige bör därför ansluta sig till GIF (Generation IV International Forum) för att tillsammans med andra länder utveckla tekniken.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

25. Innovationer, punkt 14 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Ida Drougge (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3417 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 2 och 3 samt
avslår motionerna
2017/18:151 av Said Abdu (L) yrkande 5 och
2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 7.

Ställningstagande

I dag finns det klara incitament för forskare att nyttiggöra sin forskning genom företagande och licensiering men denna möjlighet används inte i tillräckligt stor utsträckning. Det s.k. lärarundantaget bör därför ses över i syfte att ge universiteten och högskolorna en tydligare roll i att stötta forskare och uppfinnare i deras arbete med att starta företag och nyttiggöra forskningen. Innovationskontorens uppgift bör tydligare riktas mot att bidra till kommersialisering av forskningsresultat.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

26. Innovationer, punkt 14 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 7 och

avslår motionerna

2017/18:151 av Said Abdu (L) yrkande 5 och

2017/18:3417 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Sverige har en viktig roll att spela i utvecklingen av framtidens kommunikationer och transporter. Forskning och utveckling behövs för att få fram nya alternativ till transporter och drivmedel. Klimatutmaningen innebär att framtidens fordon på sikt måste närma sig nollutsläpp. Sverige behöver delta mer aktivt i de innovativa processerna på detta område.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:2520 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på kärnkraftsforskning och en forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:29 av Mathias Sundin (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dessa mål ska tillföras en svensk rymdstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:151 av Said Abdu (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av samverkan på forskarbasis mellan industri och högskola eller universitet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:203 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att instifta ett nationellt kunskapscentrum för s.k. deep brain stimulation vid Norrlands universitetssjukhus och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:282 av Jan Lindholm (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av forskning i syfte att ta fram ny antibiotika och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:387 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa statens stöd till genusforskning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:474 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det övergripande målet för utbildnings- och forskningspolitiken bör vara att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation, där utbildning,

forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och effektivitet samt bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att alla meriteringsanställningar ska ge rätt till prövning för tillsvidareanställning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta ett Nobelstipendium och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:684 av Emilia Töyrä (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett pris till Hans Roslings minne och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:862 av Veronica Lindholm m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ytterligare medicinsk forskning för att utveckla nya och bättre sätt att förebygga och behandla psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en svensk forskningsreaktor kring fjärde generationens kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ansluta sig till GIF, Generation IV International Forum, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:909 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en förändrad inriktning på forskningen inom EU och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på kärnkraftsforskning och en forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genusforskning och jämställdhetsforskning måste vila på vetenskaplig grund och ha sin utgångspunkt i verkliga förhållanden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:913 av Josef Fransson m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell samordningsfunktion för att fördela resurser och uppdrag för medicinsk innovation och kliniska studier och som kan skapa bryggor

mellan sjukvård, akademi och den medicinska industrin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:1267 av Finn Bengtsson och Amir Adan (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en riktad satsning på forskning om patienter som lider av s.k. myalgisk encefalomyelit, även kallat kroniskt trötthetssyndrom, eller överkänslig tarm (IBS), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:1307 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att instifta en ny forskningsfinansiering för geriatrisk och gerontologisk forskning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1313 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas med syftet att kartlägga den svenska statliga forskningsfinansieringen och föreslå alternativ för att öka innovation och mångfald i forskningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den statliga myndighetsstrukturen för forskningsfinansiering bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1506 av Margareta Larsson (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till ett forskningscenter inom KAM enligt motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registrering och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1732 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att utveckla forskningscentret Vaartoe/CeSam och i förlängningen inrätta ett fristående nationellt samiskt forskningscentrum och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1764 av Finn Bengtsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildning och forskning i geriatrisk klinisk farmakologi och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1827 av Laila Naraghi och Krister Örnfjäder (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga Äspölaboratoriets roll i Sveriges nationella forskningsinfrastruktur och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1856 av Hans Ekström (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten till utökad forskning kring mögel och mögelgifters påverkan på människors hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1943 av Hans Wallmark (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om initierande av ett oberoende forskningsprojekt för en eller flera institutioner om DDR-regimens relationer med Sverige fram till Berlinmurens fall och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2003 av Erik Ottoson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör upprätta en plan för hur Sverige kan bidra i det internationella forskningsarbetet för att få fjärde generationens kärnreaktorer i industriell drift så snart som möjligt och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2038 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på svensk forskning på cannabis- och hampabaserat läkemedel och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2112 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta ett fredsinstitut på Gotland och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2142 av Johanna Haraldsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och kunskapsspridning kring kvinnors hälsa i samband med graviditet och förlossning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2237 av Finn Bengtsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om problemet med läkemedelsutprovning på medvetslösa personer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2459 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en forsknings- och skolreaktor vid Oskarshamns kärnkraftverk och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2613 av Lars Hjälmered (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolforskning om digital kompetens och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2706 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förbättra klimatet för klinisk forskning och läkemedelsprövningar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2955 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska rymdlagen bör ses över så att rymdturism kan tillåtas och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3041 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det övergripande målet för utbildnings- och forskningspolitiken bör vara att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation, där utbildning, forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och effektivitet samt bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdraget att lämna förslag om hur statliga investeringar i forskning, utveckling och innovation kan utvärderas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att Sverige ska öka sin andel av beviljade medel från EU:s forsknings- och partnerskapsprogram, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges forskningsprogram ska anpassas till EU:s och bli sjuåriga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att alla meriteringsanställningar ska ge rätt till prövning för tillsvidareanställning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3228 av Michael Svensson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge tillstånd för byggandet av testreaktorn Electra vid Oskarshamns kärnkraftverk och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3356 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskningsfinansiärer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta fram en handlingsplan för att tidigt kunna påverka kommande ramprogram inom EU, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra Sverige till en s.k. forskningshubb och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Vetenskapsrådet, tillsammans med berörda lärosäten, i uppdrag att göra en konsekvensanalys av vad ett ökat tillgängliggörande av forskningsinfrastruktur skulle innebära och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att senast 2017 presentera ett förslag till en svensk rymdstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3358 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införandet av ett nordiskt center för digitalisering och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3407 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en utvecklad samverkan mellan life science- och medteknärningen, akademien och hälso- och sjukvården i syfte att tillgängliggöra forskning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3417 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lärarundantaget och att stärka innovationskontorens uppgift att medverka till kommersialisering av forskningen vid lärosätena och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i regleringsbrevet för innovationskontoren stärka deras uppgift att

medverka till kommersialiseringen av forskningen vid lärosätena och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3429 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett kraftfullt forsknings- och innovationsarbete inom va-sektorn och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och innovationer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3597 av Linda Snecker m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda införandet av ett mål om att av samtliga statligt finansierade forskningsanslag ska inte mer än hälften gå till män som forskar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för en ändring i högskoleförordningen i syfte att öka anställningstryggheten för doktorander på så sätt att det sätts en övre tidsgräns om maximalt 24 månader under de senaste fem åren för hur länge någon kan vara tidsbegränsat anställd hos samma arbetsgivare innan anställningen övergår i en reguljär tillsvidareanställning motsvarande vad som regleras i LAS, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3601 av Annika Eclund m.fl. (KD):

55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler ska få möjlighet att disputer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av forskning kring förutsättningar för sammanhållning och gemenskap i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD):

75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av forskning runt barn som kommit till genom assisterad befruktning med donerade könsceller, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3760 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för tryggare anställningsformer för forskare och om att tydliga karriärvägar för unga forskare utarbetas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det blir mer förtjänstfullt för forskare att gå mellan akademien och näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätena själva bör få bestämma hur icke-akademiska meriter ska jämföras med akademiska meriter vid exempelvis anställningar på högskolor och universitet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja drivkrafter som gör det lönsamt att forska fram ny antibiotika, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3789 av Annika Carlsson m.fl. (C):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att forskningsmedel bör fördelas jämställt och att en plan för att uppnå målen bör upprättas och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3827 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rymdsäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3853 av Pernilla Stålhammar och Maria Andersson Willner (MP, S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att starta ett forskningsprogram för patientsäkerhet och tillkännager detta för regeringen.